

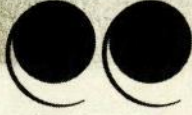

Alın teri dönemi bitti

GEZDİM, GÖRDÜM, YAZDIM

Sami Altınkaya
sami.altinkaya@dunya.com

Bilgi ekonomisine dönüşüm hızla yapılmalıdır. Yüksek teknolojiyi getirelim demekle ya da getirmekle iş bitmiyor. Bu bilgiyi üretecek ve kullanacak bireylerin de gerekli donanımına sahip olması şart. Bu da eğitim sisteminin, dijital dönüşüme uygun yapılandırılmasıyla mümkün olabilir.

Bugün akıl terini çalıştıranlar kazanıyor. Dijitalleşen dünyada sağlıktan finansa, enerjiden gıdaya tüm sektörlerin iş yapış şekilleri değişiyor. Kurulu sanayi yapıları yeniden tanımlanıyor. Dana önce olmayan yeni endüstriler doğuyor.

Dünya Ekonomi Forumu'nun bir çalışması hayatımıza yeni giren teknolojilerden en çok hangilerinin iş modellerini dönüştürdüğü hakkında ipuçları veriyor. Çalışmaya göre nesnelerin interneti, ileri üretim teknolojileri, üç boyutlu baskı ve yeni enerji kaynakları iş yapış biçimlerini dönüştürmeye başladı. Önümüzdeki yıllarda ise ileri robotik ve otonom ulaşım, yapay zeka, biyoteknoloji ve genomiksin etkisini yaşayacağız.

Hammaddeden satış sonrası hizmetlere kadar uzanan bir süreci daha verimli kılmak için dijitalleşmek şart. Bu rekabete de yeni bir anlayış katıyor.

Dijitalleşme aynı zamanda şirketlerin sağlıklı ve hızlı karar almasını, hatasız ve şeffaf bir yönetime ulaşmayı, dünya şirketleriyle rekabette avantaj sağlamayı, mükemmeli ara-

mak ve beklemek yerine daha sonuç odaklı hareket etmeyi sağlayacak.

Dijitalleşmeyen şirketlerin malesef önümüzdeki yıllarda ayakta kalması zor görünüyor. **İstanbul Sanayi Odası'nın** ilk 500 büyük firma sıralamasına baktığımızda yüksek teknolojiyi kullanan ve üreten şirket sayısının 12'de kalması durumun ciddiyetini ortaya koyuyor. İhracattaki kilogram katma değer fiyatının 1.3 dolarlarda olması da bunun sonucudur. Özellikle imalat sanayindeki düşük teknolojik yapıları, yüksek teknolojiye dönüştürmemiz gerekiyor.

Bilgi ekonomisine dönüşüm hızla yapılmalıdır. Yüksek teknolojiyi getirelim demekle ya da getirmekle iş bitmiyor.

Bu bilgiyi üretecek ve kullanacak bireylerin de gerekli donanımına sahip olması şart. Bu da eğitim sisteminin, dijital dönüşüme uygun yapılandırılmasıyla mümkün olabilir.

Artık kas gücü yetmiyor. Akıllı beyinler kazanıyor. Büyük olanın değil, hızlı ve çevik olanın kazandığı bir dünyada, akıl terini çalıştıranlar hatta ve ayakta kalacak.

Dış ticarette bekleme süreleri ekonomiye zarar veriyor

Türkiye'nin lojistik performans endeksi sıralamasında komşularımızla iyi bir konumda olsak da dış ticaret hızımız düşük. İhracattaki işlemler için sınırdaki bekleme süresi 10 saat. İthalat içinse ortalama 7 saat. Bu işlemlerdeki en büyük sorun gereksiz evraklarla dokümantasyon işlerinin

fazlalığı. İhracat işlemlerinin tamamlanması için 4 saat, ithalat içinse 2 saat gerekiyor.

İhracatta sınırlardaki işlem maliyetleri için konteyner başına yapılan harcama 338 dolarken, bu rakam ithalatta 46 dolar. İhracatta ve ithalatta evrak için yapılan harcama ortalama 55 dolar. İşte bu maliyetlerden

dolayı Türkiye'nin ihracat için sınırda yapılan işlemlere harcanan giderler açısından aldığı puan 100 üzerinden 68.1'dir. İthalatta ise yüzde 99'luk bir başarı var. Yani Türkiye'den ihracat yapmak daha zor gözüküyor. Bu maliyetler olmasa Türkiye 1 milyar dolar daha fazla döviz girişi sağlayabilir.

REEL EKONOMİ

RECEP TAŞCI

TASCI.RCP@GMAIL.COM

SANAYİNİN ÇARKLARI YENİDEN DÖNMENE BAŞLADI

TÜRKİYE İstatistik Kurumu tarafından yayımlanan sanayi üretim endeksine göre sanayi üretimi Eylül 2018 ile Ağustos 2019 arasındaki dönemde her ay düşüş kaydetmişti. Bu düşüş 2019 Eylül ayından itibaren yön değiştirmişti.

Takvim etkisinden arındırılmış yıllık değişim oranları göre Eylül ayında yüzde 3,4, Ekim ayında yüzde 3,8, Kasım ayında yüzde 4,9 oranında artan sanayi üretimi Aralık ayında ise yıllık yüzde 8,6 arttı.

2018'e ait bir çok ekonomik veri kurlardaki şok yüzünden olumsuz geldiği için 2019 yılına ait rakamlar baz etkisi nedeniyle olumlu bir tablo çizdi.

Sanayi üretimini incelediğimizde Aralık ayında ara malı yüzde 10,6, sermaye malı yüzde 12,4, dayanıklı tüketim malları yüzde 4,8 ve dayanıksız tüketim malları yüzde 6,3 arttığını görmekteyiz.

Sanayinin alt sektörlerine gelince (2015=100 referans yılı) 2019 yılı Aralık ayında madencilik ve taşocakçılığı sektörü endeksi bir önceki yılın aynı aya göre yüzde 9,8, imalat sanayi sektörü endeksi yüzde 9,1 ve elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektörü endeksi yüzde 0,3 arttı.

Sanayi üretimi aylık yüzde 1,9 arttı. Sanayinin alt sektörlerine baktığımızda, 2019 yılı Aralık ayında madencilik ve taşocakçılığı sektörü endeksi bir önceki aya göre yüzde 4,1, imalat sanayi sektörü endeksi yüzde 1,9 ve elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektörü endeksi yüzde 0,8 arttı.

Takvim etkisinden arındırılmış sanayi üretimi 2019 yılı dördüncü çeyreğinde bir önceki yılın aynı çeyreğine göre yüzde 5,8 arttı. Bir önceki çeyreğe göre mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış sanayi üretimi ise yüzde 1,5 arttığını görüyoruz.

Toplamda sanayi üretimi içindeki en büyük pay imalat sanayi sektörüne ait. **İstanbul Sanayi Odası'nın** yayımladığı Türkiye İmalat Satın Alma Yöneticileri Endeksi (PMI) verileri de sanayi üretimindeki artışı desteklediğini görüyoruz.

Aralık'ta 49,5 olarak ölçülen PMI Ocak'ta 51,3'e yükselerek son 22 aylık dönemde ilk kez eşik değeri 50,0'nin üzerinde gerçekleşti ve sektörün faaliyet koşullarında ılımlı iyileşmeyi işaret ediyor.

İç ve Dış Talepteki iyileşme, Ocak ayında yeni siparişlerin büyüme bölgesine geçmesini sağladı. Büyüme hızı ılımlı olmakla birlikte Mart 2018'den beri yukarı doğru seyrini gözlemliyoruz. Siparişlerin yeniden artışı geçmesi, imalatçıların üretimi üst üste üçüncü ay genişletmesini sağladı.

Dolayısıyla İstihdamda da son 3 ayın ilk artışını kaydetmesi kaçınılmaz oldu.